

Uit www.uitvaart.nl

Begraven op eigen grond

Regelmatig had de eigenaar er over gesproken. Op die plek van zijn landgoed wilde hij begraven worden. Maar iets geregeld was er niet. Dat bleek nadat een uitslaande brand hem fataal was geworden.

Uiteindelijk is het nog voor elkaar gekomen, maar de begrafenis vond wél drie maanden later plaats. Mede dankzij een welwillende burgemeester, de familie, een actieve begrafenisondernemer, de rentmeester en een gespecialiseerd bureau. Er is ontstellend veel gedaan om de laatste wens van de eigenaar in vervulling te laten gaan. Drie maanden onzekerheid voor de familie, wat te doen, wat te adviseren. Kan dat zo maar allemaal in ons overgeregeld land?

Een landgoedeigenaar is verknocht aan zijn bezit. Vaak heeft de familie generatie op generatie het domein met aandacht en liefde verzorgd. Hij voelt zich er dan ook diep geworteld. Niet vreemd dat hij er eveneens begraven wil worden.

"Veel eigenaren kiezen al een boom uit waarvan hun doodskist gemaakt moet worden. Er zijn zelfs families voor wie bij de geboorte bomen geplant worden om later bij de dood als kist weer gebruikt te worden. Op menig landgoed is van oudsher een begraafplaats aanwezig, vaak gemarkeerd door prachtige bomen of beplantingen met stijlvolle grafstenen." Door nieuwe wetgeving en de groeiende populariteit van cremen is het begraven op eigen landgoed mogelijk in de vergetelheid geraakt. De laatste jaren is er sprake van een hernieuwde interesse in het eeuwenoude gebruik, dat past bij de identiteit van de landgoedeigenaar. "Als die behoefte serieus is, kun je niet vroeg genoeg met de voorbereidingen beginnen." Die grote landgoedeigenaar, had dat in ieder geval niet gedaan, hoewel hij er wél over sprak. Er moest een vergunning aanvraagd worden. Maar ja, je weet hoe dat gaat. De meeste mensen stellen dit uit, en de rentmeester brengt dit ook niet dagelijks aan de orde.

Vergunning

Toen de familie na de noodlottige brand de burgemeester vroeg of de eigenaar op zijn landgoed kon worden begraven, kon ze derhalve geen vergunning overhandigen. Niettemin zegde de burgemeester zijn medewerking toe. Onderwijl werd het stoffelijk overschot bevroren bewaard bij de naburige gemeente, met toestemming van de burgemeester aldaar. Omdat er vervolgens wekenlang niks gebeurde, toog de adviseur zelf naar het gemeentehuis. Bij de juridische afdeling kreeg hij te horen dat er een schriftelijk verzoek gedaan moest worden, inclusief een onderbouwing, met allerlei informatie over onder meer de grondsoort, de grondwaterstand en de precieze plaats. Twee maanden later zou dit in de gemeenteraad behandeld kunnen worden. Mogelijk zou middels een artikel 19 procedure het bestemmingsplan nog gewijzigd moeten worden aldus de gemeentelijke medewerker. De familie werd geïnformeerd. U zult begrijpen dat zij erg schrokken. Niet lang daarna belde de begrafenisondernemer met de burgemeester. Een week later zou er een commissievergadering van de gemeenteraad zijn. Voordien moest er een rapport aangeleverd worden met daarin alle benodigde gegevens.

Tijdrovende procedure

De begraafplaats werd aangewezen en het rapport opgesteld. Het verzoek om op eigen grond te mogen worden begraven moet worden getoetst aan talrijke, zeer uiteenlopende regels, plannen en wetten.

Zoals de Wet op de lijkbezorging, het streekplan, bestemmingsplan en de beleidsplannen water & bodem, natuur & groen, landschap cultuurhistorische beeldkwaliteit, en stiltegebied. Verder zijn er nog veiligheidszones en milieuzones, de nota zuinig ruimtegebruik, bescherming natuur- en landschapswaarden, de provinciale milieuverordening en regelgeving rond het oppervlaktewater. En er moet bodemonderzoek gedaan zijn.

Over de voorgeschreven maatregelen en richtlijnen moet de regionale Inspecteur van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne worden gehoord. Deze brengt een advies uit aan de gemeente. Daarna neemt de gemeenteraad een besluit tot aanwijzing van de begraafplaats. Vervolgens kan de begraafplaats worden aangelegd en kan er worden begraven.

Geen garantie

Een tijdig verzoek tot begraven op eigen grond biedt geen garantie dat het geregeld is. De indiener moet goed in de gaten houden of de toestemming daadwerkelijk, zwart op wit, afkomt. "Omdat gemeenteambtenaren zelden of nooit geconfronteerd worden met een dergelijke vraag, weten ze niet hoe ze een en ander moeten regelen, welke vergunningen nodig zijn, noem maar op. Het verzoek wordt dan in behandeling genomen, maar raakt vervolgens in de vergetelheid. Als het dan zover is, krijgen de betrokkenen nul op het rekest."

Maar zelfs als een gemeente te laat is met de afhandeling, is ze niet altijd bereid om, vooruitlopend op de procedure, ontheffing te verlenen. "Zo is er een situatie bekend van een verongelukte vrouw die eerst ter aarde werd besteld op een algemene begraafplaats omdat de burgemeester geen uitstel wilde verlenen. Een maand later werd ze herbegraven op het eigen landgoed. Het is niet moeilijk om voor te stellen wat dat allemaal emotioneel teweeg brengt. Zoiets moet je zien te voorkomen."

Kinnesinne

Slechts een enkele gemeente heeft het begraven op eigen grond geregeld in het bestemmingsplan, dat weer afgestemd moet zijn op de Wet op de lijkbezorging. Deze zegt dat particulieren onder voorwaarden een eigen begraafplaats mogen hebben op hun grond. Daarnaast gelden milieuhygiënische en technische eisen. Verreweg de meeste gemeenten hebben geen beleid. Dat betekent geenszins dat zij een verzoek om op eigen grond te worden begraven zomaar kunnen weigeren. Ze moeten het verzoek, onderbouwd met argumenten, toetsen aan de wet- en regelgeving. Als de landeigenaar het niet met de beslissing eens is, staat beroep open bij Gedeputeerde Staten. Ten slotte kun je nog naar de Kroon."

Advies aan de landeigenaren

"Regel bij leven met de gemeente een definitieve vergunning. In principe krijg je die, mits je de juiste weg bewandelt. Dan kan, tegen de tijd dat de begrafenis zich aandient, de vergunning uit de kluis worden gehaald en kan de overledene met respect naar zijn laatste rustplaats worden gebracht. Naar de rustplaats van zijn keuze."

Hooglanders

"Gek eigenlijk" stelt de rentmeester tot besluit. "De kadavers van het wild en andere dieren moeten in de natuur verteren, dat is tegenwoordig een hele strijd. Maar voor de man die zijn landgoed met ontstellend veel energie in stand heeft gehouden, moet vanwege natuur en milieu hemel en aarde worden gewogen om hem terug te kunnen geven aan zijn grond."